مجله علمی پژوهش درمدیریت ومطالعات اجتماعی، شماره ۸ ، تابستان ۱۳۹۶جلد۲، ص۶۴-۶۰
http://www.jmss.ir

تاثیر گذاری اعتقادات مذهبی و فکری در ارتقاء سطح کیفی درسی دانش آموزان پسر دبیرستانهای شهر کرج

مجله علمی پژوهش درمدیریت ومطالعات اجتماعی (سال سوم)
شماره ۸ / تابستان ۱۳۹۶ / ص ۶۴-۶۰

نادره بحری[1]
[1]عضو هیئت علمی دانشگاه پیام نور- گروه علوم تربیتی

نویسنده مسئول:
نادره بحری

چکیده:
در عصر ما، دین و عقیده مذهبی، مهم ترین رکن برای ارتقاء سطح کیفی بشر، بخصوص (دانش آموزان پسر دبیرستان)، و راهبردی ترین راه جهت نیل به اهداف متعالی است. و در این مسیر مشخص، راهی منطقی تر و مناسب تر از این مسیر نمی توان تشخیص داد. پس این مسیر برای تمامی افراد بشر مخصوصا، دانش آموزان پسر دبیرستان، هدفی والا می باشد، که از طریق اهداف متنوع قابل می باشد، که دارای نتایج وسیع با ابعاد دنباله دار می باشد. در این امر مهم، اساسی ترین اختلافات موجود بین این قشر از جامعه، به تفاوتهای موجود بین نوع ارزش و معیارهای مهم، بستگی دارد. و این افراد، مراتب نوع ارزش و معیارهای مهم بستگی دارد، و این افراد مراتب موجود در طبیعت و محیط اطراف خود را بسته به میزان تاثیرپذیری آنها شناسائی و ارزش گذاری می کند.

واژه های کلیدی: مذهب، تاثیرپذیری، سطح کیفی، دانش آموزان و اهداف متعالی

مقدمه:

با توجه به اینکه انسان، مخصوصا، نسل جوان، در این برهه از زمان، با دلواپسی ها و اضطراب، دست به گریبان می باشد، همیشه در جهت یافتن آرامش قلبی تلاشی همه جانبه دارد. امرسون: بیان نموده است که آرامش می تواند، سرلوحهء تمامی انرژیهای مثبت انسانی می باشد، و با شناسائی و روی آوردن به خداوند متعال، این نیروها در انسان ایجاد آرامش می کند. آرامش ذهنی، باعث آرامش حرکات عصبی مغز شده، و در نتیجه توانایی انسان بالا رفته، و نیروهای خلاقیت در ذهن افراد، مخصوصا، دانش آموزان، افزایش بیابد، و اندیشه های دانش آموزان، شکوفا می شود. پس برای رسیدن، به موفقیت تحصیلی، این آرامش روحی و ذهنی دانش آموزان است که، اهمیت والایی دارد، و بدون این ذهنیت نمی توان به یک آرامش نسبی رسید، و یادگیری دراین مسیر تقریبا، غیر ممکن است.

همچنین در کتاب آیین زندگی آمده که، فرایض مذهبی مانند ذکر و نماز را بهترین وسیله و مرتبه برای از بین بردن تشویش و اضطراب معرفی نموده است، و در ادامه بیان شده که از علل مهم و اساسی که توانسته در کار انسان موثر واقع شود، وجود عامل ذکر و نیایش مذهبی است، به این معنی که، انسان مخصوصا، کسانی که در نابسامان ترین شرایط زندگی، هستند (دانش آموزان)، به واسطه ذکر و نیایش، به سمت خدا معطوف خواهد شد، و خواسطه های خود را بیان می نماید، و از او طلب کمک می نماید، یعنی خدا بر هر امری واقف است، و نیازهای روحی و معنوی ما را می داند. ولی نظام کار و کوشش و قانون عمل و بازده عمل را قرار داده، تا بتوانیم تلاش کنیم و گنجی بدست آوریم، به عبارتی نابرده رنج، گنج میسر نمی شود. پس در ادامه در این داد و ستد روحانی، بین خدا و انسان بر اساس نظم و قانون مشخصی شرایط استجابت را نیز قرار داده است.

در این مسیر، چند سوال مطرح می شود: ۱- آیا نیایش مذهبی و دعا در قالب نماز توانسته، شرایط ارتقاء سطح علمی دانش آموزان فراهم نماید. ۲- به واسطه الگوهایی مانند نیایش مذهبی و روحی، توانسته ایم، علائق و رفتارهای شخصیتی فردی و گروهی افراد، مخصوصا دانش آموزان را پاکسازی نماییم.

در این مسیر، باید به ضرورت و اهمیت این کار تخصصی بپردازیم: با توجه به شرایط روحی و افکاری موجود در نوجوانان و جوانان مشخص شده است، این افراد گرایش بهتری به فرایض روحی و معنوی، خصوصا نماز، از خود نشان داده اند، و علایق دنیوی را فراموش می کنند، و به علت داشتن شرایط رسیدن به آرامش روحی، مخصوصا، در سنین ۱۰-۱۶ سالگی، گرایش بالاتری به علایق مذهبی و دعاهای شبانه دارند، ولی با افزایش سن مثلا، در سنین ۲۰ سالگی تا ۲۲ سالگی، این علایق با بالارفتن ذهنیت های خاص روحی این اعتقادات کمتر می شود. در این مسیرخانواده افراد و شرایط دور و بر شخص در پایداری اعتقادات او بسیار موثرند. در این برهه از زمان (۲۲-۲۰ سالگی)، عامل تفریح و تداوم سلامت روحی افراد (دانش آموزان در عصر حاضر)، از اهمیت بالاتری برخوردار است.

با پیشرفت دنیای امروزی، در زمینه های مختلف مذهبی و توسعه علمی، ارتباطات و اقتصاد، نتوانسته ثبات روحی و معنوی برای این افراد فراهم نماید. و در عوض باعث فشارهای عصبی و تنش های روحی و معنوی و نا امنی دامن زده است. سپس، با توجه به شرایط موجود، اعتقادات مذهبی و عرفانی می تواند، در کنترل و ثبات تشویش های روحی این افراد و ایجاد آرامش آنها کاملا موثر واقع شود. از نظر دین اسلام و مذاهب اسلامی، فکر کردن به قدرت لایزان خداوند و ابعاد معرفت خداوند، می تواند آرامش روحی و روانی و کنترل نا امنی در این افراد (دانش آموزان)، را به دنبال داشته باشد. واین موارد باید در نظام آموزش و پرورش بعنوان الگوی اصلی و مهم تربیت روحی انسان و سرلوحه کار مدیران امر قرار بگیرد.

در این مسیر، هدف کلی این تحقیق، نقش افکار و روحیات مذهبی و عرفانی در اصلاح و بالابردن تحصیل دانش آموزان شناسایی و معرفی گردد. بنابراین، متغیرهای مناسبی باید در نظر گرفته شود، که برحسب مدل خطی بکار گرفته شده، و سه متغیر برای این موضوع در تحقیق بکار گرفته شده، بنابراین می توان تعریف نمود که:

۱- متغیر ثابت و مستقل در فرمول رابطه خطی مربوطه (اثرات مذهب و دین).

۲-متغیر وابسته (X)، ارتقاء سطح کیفی می باشد.

۳-صفت یا جنس بکار گرفته شده، دانش آموزان پسر دبیرستان می باشند.

در مراتب فرمول بالا، ارتقاء سطح کیفی، بسته به شرایط می تواند، به تنوع اهداف بکار گرفته شده در نظام آموزش و پرورش، بستگی دارد، و هم شرایط خانوادگی دارد. در این مدل داده های خام آماری بر اساس پرسشنامه بدست آمده است، و با استفاده از مدلهای آماری مناسب که چگونگی نحوهء پاسخ دادن دانش آموزان را در پرسشنامه نشان می دهد، و نحوهء جمع آوری بصورت کاملا تصادفی می باشد. سپس از طریق نرم افزارهای مناسب میزان علاقه به فضایل دینی و مذهب در آن مورد آنالیز مناسب قرار گرفته است. در مدل بالا، جامعهء آماری موردنظر

دانش آموزان پسر دورهء متوسطهء دبیرستان، می باشد. و از روش توصیفی کلیه مراحل آماری مناسب، مانند: اثرات مقدار فراوانی که می تواند به صورت نسبی باشند، و در ادامه به همراه محاسبه رسم نمودارهای آن صورت گرفته است. در مجموعه اماری مورد نظر، نمونه گیری مورد نظر بر اساس نتایج آزمونئ مورد نظر، انجام شده، و به صورت زیر می باشد.

بر اساس اینکه چه موضوع یا صفت یا عاملی، مد نظر است، آنالیزهای آماری، برای آن انجام شده است:

*صفت یا عامل انجام فرایض نماز ظهر در مدرسه، که به صورت جماعت و به موقع (اول وقت)، انجام می شود.

در جدول یک، بر اساس دقت بکار گرفته شده، می توان احتمال ضریب نفوذ میزان اثر صفت بکارگرفته شده (فرایض نماز)، را بدست آورد.

	بسیار بالا	بالا	منطقی	ضعیف	بسیار ضعیف	اثرات جمعی
درصدفراوانی نسبی	۷۰٪	۲۳٪	۴٪	۲٪	۱٪	۱۰۰٪

با توجه به جدول بالا، نتایج حوزه کیفیت (بسیار بالا، بالا و منطقی)، در حوزه مناسبی و قابل قبول قرار دارد، و دارای مقادیر مناسبی می باشد. و نشان از نفوذ پذیری بالای فرایض معنوی و مذهبی در ارتقاء کیفیت تحصیلات می باشد. بنابراین این فاکتور بعنوان یک عامل اثرگذار در ارتقاء و بالابردن کیفیت شرایط تحصیل می باشد.

جدول دو، بررسی اثرات مثبت فهم و ادراک از طریق فرایض اجتماعی (نماز)، می باشد.

	بسیار بالا	بالا	منطقی	ضعیف	خیلی ضعیف	اثرات جمعی
درصد فراوانی نسبی	۴۴٪	۴۱٪	۱۰٪	۳٪	۲٪	۱۰۰٪

با توجه به جدول دو، نشان می دهد که با تاثیر بالایی از طریق نماز که به صورت اجتمایی توانسته انجام می شود، ادراک و شعور اشخاص خیلی تحت تاثیر آن قرار گرفته و توانسته تاثیرات مثبتی داشته ، و در احتمال ۹۵٪ این اطمینان ایجاد شده و در نتیجه با یک اطمینان خاطر می توان به اثرات آن پی برد.

جدول ۳ ، تاثیرات مثبت جمعی از طریق فرایض جمعی مانند نماز، در قبال موفقیت در امتحان بعد از آن، برای دانش آموزان دبیرستان

	بسیار بالا	بالا	منطقی	ضعیف	خیلی ضعیف	اثرات جمعی
درصد فراوانی نسبی	۵۲٪	۲۷٪	۱۸٪	۲٪	۱٪	۱۰۰٪

با توجه به جدول ۳ ، می توان فهمید که ذکر مذهبی و دینی می تواند اطمینان خاطری در انسان ایجاد کرده و امید به آینده و قوت قلبی پایدار در انسان ایجاد کرده ، همچمانکه در ارزش بالا(بسیار بالا، بالا و منطقی)، توانسته با احتمال سطح آماری ۹۵٪ بالاترین میزان اثربخشی را در موفقیت دانش آموزان به خودش اختصاص داده است.

جدول ۵، تاثیرات فرایض دینی مانند: دعا و نیایش قلبی رادر تعادل روانی و آرامش افکار درونی و روحی را نشان می دهد.

	بسیار بالا	بالا	منطقی	ضعیف	بسیار ضعیف	اثرات جمعی
درصد فراوانی نسبی	۳۹٪	۴۵٪	۱۵٪	۳٪	۱٪	۱۰۰٪

در این جدول نیز، اثرات موثر و بلقوه نیایش و دعا در تعادل دروحی و ایجاد تعادل افکار در شخصیت اجتمتعی شخص را در سطح احتمال ۹۵٪ آماری رانشان می دهد . که توانسته اثرات مثبت و بالایی را نشان بدهد.

اصول دینی و شرایط محیطی آرام و اصولی برای سعادت بشر و شکل گیری مراتب علمی با یک نوع اطمینان خاطر، توانسته در کوتاه ترین زمان و بهترین شرایط، اثر بخشی بالایی داشته باشد. بنابراین در سیستم آموزش و پرورش، باید برنامه های تدوین شده برای نوجوانان و جوانان به عنوان یک باور ذهنی بسته به اصول و شرایط موجود، انجام شود، ولی در نقطه مقابل اعمال آنها قرار نگیرد.

در نتیجه اصول مذهبی از منظر روانشناسان و تربیت کنندگان علوم دینی می تواند به عنوان یکی از مباحث مهم در حوزه علوم تربیتی قرار بگیرد.

در این مسیر ، حتی مسائل و مشکلاتی هستند که می توانند به عنوان یک عامل منفی در این علوم وجود داشته باشند، مثلا: ۱- نبود پژوهش مناسب و کافی در مورد اثرپذیری فاکتورهای مورد بحث با اصول مذهبی. ۲-در مورد حوزه های دیگر و اثرات آنها با دیدگاه های علمی درگیر با آنباید بحث شود.

در جدول زیر میزان انواع فراوانیها (فراوانی مطلق ، فراوانی نسبی و فراوانی تراکمی با اثرات مثبت سه طبقه ارزشی بسیار بالا، بالا و در حد معقول،را در زیر نشان می دهد.

فراوانی تراکمی مثبت	فراوانی نسبی	فراوانی مطلق	اثرات مثبت و مناسب طبقات
۵۰/۱۲	۵۰٪/۱۲	۵۰/۱۲	بسیار بالا
۸۴/۱۲	۳۴٪	/۳۴	بالا
۹۵/۸۷	۱۱٪/۷۵	۱۱/۱۷۵	در حدمعقول

در جدول بالا، تغییرات مثبت در شرایط ارزشی مناسب را نشان می دهد . که توانسته به مراتب و تدریجا اثر بخش باشد. و میزان تغییرات نسبی نشان از ایجاد تغییرات در سیر تحول روحی و معنوی دانش آموزان، داشته باشد.

پس می توان در حالت جمعی، میزان اثرات مستقیم فریضه نماز و دعا در ارتقاء سطح کیفی دانش آموزان پسر دبیرستان، بسیار بالا و مناسب بود، و نشان می داد که در احتمال ۹۵٪ با ضریب اطمینان مناسب و بالا، اثر روحی فریضه نماز که در راس آن نماز می باشد. نشان می دهد. حتی از طریق محاسبه ضریب همبستگی (محاسبه صفات ثابت و متغیر در فرمول مربوطه)، این مورد نیز تایید شده است.

مثلا: برای فریضه اجابت دعا از طریق ارتباط مستقیم با خدا (نماز)، ضریب همبستگی صفات درگیر با فریضه نماز، نشان داد که، با ۹۵٪ اطمینان، حتما، و در شرایط بسیار معنی دار و با دو ستاره (**)، همبستگی مثبت و بالایی که باعث کیفیت این ارتباط می شود، برای سه طبقه ارزشیابی (بسیار بالا، بالا و منطقی)، مطلوب، انجام شده است، که از نظر سطوح احتمال آماری مناسب و قابل اطمینان می باشد.

هچنین، ضریب همبستگی نشان می دهد که، ارتباط مستقیم و بالایی بین مراتب اصول مذهبی و ارتقاء سطح کیفی مباحث علمی دانش آموزان پسر، وجود دارد. یعنی متغیر X و Y ، ارتباط مثبت و بسیار معنی داری در سطح احتمال ۹۵٪ درصد با هم دارند. و با گذشت زمان و ایجاد علاقه ، باعث بهتر شدن سطح کیفی مسائل تحصیلی دانش آموزان می شود. و این به این معنی است که، این ارتباط مستقیم، و کامل در جهت بهتر شدن کیفیت X و Y می باشد. همچنین می توان برای نشان دادن حتی کم ترین خطا و انحراف موجود بین عوامل (فرایض دینی ، با سطح کیفی تحصیلات دانش آموزان)، واریانس و انحراف معیار را مشخص نمود. که بر حسب فرمول محاسبه واریانس بدست می آیند، که این مقدار برابر، ۸۳/. می باشد، و میزان انحراف معیار آن ۸۹/. می باشد. و نشان از دقت بالا در محاسبه رابطه مستقیم علم با اصول مذهبی می باشد.

بنابراین اصول کلی در نتایج بدست آمده به صورت زیر می باشد.

۱-بر اساس ارتباط بین اصول مذهبی و سطح کیفی تحصیلات علمی در ارزش طبقاتی، بسیار بالا قرار داشته اند.

۲-میزان انحراف معیار و واریانس بدست آمده، کم ترین میزان خطا را نشان داده است، که از نظر آماری قابلیت بالایی را نشان می دهد.

۳-ارتباط متغیر X و Y ، در محاسبه فرمول مورد نظر، مستقیم و بالا بدست آمد، و نشان از قوت ۹۵٪ اطمینان، با مقدار خطای بسیار کم، می باشد، و با دو ستاره (**)، اطمینان آماری دارد.

بنابراین در جهان هستی، اصول مذهبی و و دینی ، توانسته بسیار موثر برای ارتقاء سطح کیفی تحصیلات علمی باشد.

پیشنهادات:

۱-شناسائی و نشان دادن کاملا درست شرایط باطن وجودی انسان.

۲-نشان دادن برتری شوق معنوی نسبت به دیگر لذت ها.

۳-بیان نمودن وقایع و داستانهای کوتاه از معنویت و پیامدهای آن.

منابع و ماخذ:

۱-ارتباط با خدا (ادعیه و زیارات)، نوشته ی الهی قمشه ای، انتشارات ساربان، ۷۷.
۲-خدا از دیدگاه قرآن، نوشته ی آیت ا..... بهشتی، انتشارات فرهنگ اسلامی، بهار ۶۲.
۳-دعا، نوشته سید علی محمد دستغیب شیرازی، انتشارات خدمات فرهنگی، ۵۶.
۴-نماز شناسی، نوشته حسن راشدی، انتشارات ستاداقامه ی نماز، ۸۰، چاپ پنجم، ج ۱ و ۲ .
۵-سخنی درباره دعا، ن.شته ی ، سید هاشم رسولی محلاتی، انتشاراغت شورای سیاستگذاری ائمه ی جمعه، ۷۵.
۶- عشق و رستگاری (شرح دعای ابو حمزه ثمالی)، نوشته ی احمد زمردیان، انتشارات نوید شیراز، ۷۶.
۷-پرورش روح (در پرتو چهل حدیث)، نوشته یسید محمد شفیعی، انتشارات تبلیقات اسلامی قم، ج ۲ .
۸-پرتوی اسرار نماز، نوشته محسن قرائتی، قم، طرح اقامه ی نماز، ۷۲.
۹-خانواده و فرزندان در دوره دبیرستان، نوشته ی استادان طرح آموزش خانواده، انجمن اولیاء و مربیان، ۷۸.
۱۰-اصول موفقیت تحصیلی- تند خوانی، نوشته بیژن علیپور، انتشارات دیکلمه گران، بهار ۷۶.